

Assemblea General

L'Assemblea General ordinària de la ICHN tindrà lloc el proper **20 de gener** de 2000, a les set del vespre en primera convocatòria i a dos quarts de vuit en segona convocatòria, a la **Reial Acadèmia de Medicina** (davant de l'IEC).

Editorial

La Institució, jove i amb cent anys al damunt

Ara fa just un any que en aquestes mateixes pàgines del NOTÍCIES es publicava un editorial titulat «Pensar el futur de la Institució», i el to amb què es va redactar semblava transmetre el pes, potser excessiu, dels cent anys que s'anaven a complir. El que ha passat durant tot aquest cicle anual del centenari ha estat agradablement sorprenent, i més que afegir noves càrregues a la Institució, ha servit per rejuenir-la ja que l'ha feta més conscient de les possibilitats que s'obren davant seu.

La capacitat dels membres de la Institució a l'hora d'aportar idees i fer propostes ha estat admirable i ha entusiasmat tots els qui hi hem participat. Aquestes pàgines del NOTÍCIES s'han fet ressò de propostes i crítiques, ambdues igualment valuoses; l'enquesta va rebre una resposta inesperada —més del 25 % dels membres van contestar-la—, i el Seminari sobre les Societats d'Història Natural es va convertir en una abundosa font d'idees i iniciatives.

Es podria pensar que tot aquest procés ha engrescat tant que la il·lusió amb la qual s'afronta el futur ens ha fet oblidar els aspectes més commemoratius del centenari, però s'ha de dir que no ha estat així, ja que

un dels elements més valuosos de totes les aportacions que s'han fet ha estat reconèixer que el nostre passat és la base més sòlida sobre la qual es pot construir l'avenir.

El proper 20 de gener tindrà lloc l'Assemblea General de la Institució i haurà de ser el moment culminant de tot aquest procés que tant ha interessat i motivat els membres de la Institució. En aquesta Assemblea s'haurà de passar de les idees als fets. Des del Consell Directiu s'ha preparat un document que intenta recollir les nombroses propostes que han anat sorgint durant aquest llarg procés de reflexió i que es vol que serveixi de guia per orientar l'activitat de la Institució en els propers anys.

És important que aquesta Assemblea General pugui comptar novament amb l'interès i la participació de tots els qui creiem i ens il·lusionem amb la Institució, que s'ha demostrat que no som pas pocs. No hem de deixar que l'Assemblea es converteixi en un tràmit burocràtic més, en l'avorrida rutina de cada gener. És el moment de passar comptes i demanar explicacions, és l'oportunitat de fer propostes i debatre opcions. I enguany estem segurs que a més d'interessant serà divertida, no ens la podem perdre! ■

Enquesta sobre la participació, l'organització i el futur de la Institució

En l'anterior número del NOTÍCIES es van començar a publicar els resultats obtinguts en l'enquesta que es va trametre a tots els membres de la

Institució. Tot seguit publiquem les respostes obtingudes en l'apartat de publicacions i d'activitats que cal potenciar.

Comentaris dels socis de la Institució

Tot seguit, reproduïem alguns comentaris que els socis de la Institució van fer aprofitant l'apartat de l'enquesta que ofería la possibilitat d'incloure les seves opinions.

L'espontaneïtat i l'interès d'alguns d'aquests comentaris mereix que siguin reproduïts i tinguts en compte.

- *Crec que el principal problema és que ens estem quedant sense patrimoni, i el poc que queda, com més va més rep un tractament de «parc temàtic».*
- *Entitats com la ICHN tenen sentit en la societat actual, i més encara en el cas de Catalunya, deficitària en moltes facetes del coneixement i la gestió del patrimoni natural. El ressò del centenari i, sobretot, projectes com l'Estratègia per a la biodiversitat han de potenciar la projecció exterior de la ICHN i consolidar la seva implantació social. De portes endins, la ICHN ha d'assumir dos reptes: aconseguir una implicació més gran que l'actual dels socis en les seves activitats i ampliar la base social, sobretot pel costat dels joves.*
- *És necessari implicar més els socis en les activitats de la Institució: si tot ho ha de fer el Consell Directiu i una secretària amb poca dedicació horària, no ens mourem de lloc. Cal també que la Institució tingui una major presència social; per això necessita aquesta major implicació dels socis i també una major professionalització de les tasques administratives i tècniques.*

Llegiu el Butlletí?

		Freqüència	%	% Vàlid	% Acumulat
Casos vàlids	En llegiu tot el contingut	41	19.2	19.4	19.4
	En llegiu una part	168	78.9	49.6	99.1
	No el llegiu	2	0.9	0.9	100.0
	Total	211	99.1	100.0	
No responen		2	0.9		
Total		213	100.0		

Llegiu el Notícies ?

		Freqüència	%	% Vàlid	% Acumulat
Casos vàlids	En llegiu tot el contingut	134	62.9	63.2	63.2
	En llegiu una part	75	35.2	35.4	98.6
	No el llegiu	3	1.4	1.4	100.0
	Total	212	99.5	100.0	
No responen		1	0.5		
Total		213	100.0		

Consulteu la web de la ICHN?

		Freqüència	%	% Vàlid	% Acumulat
Casos vàlids	La consulteu sovint	7	3.3	3.4	3.4
	La consulteu alguna vegada	72	33.8	35.5	38.9
	No la consulteu mai	124	58.2	61.1	100.0
	Total	203	95.3	100.0	
No responen		10	4.7		
Total		213	100.0		

Activitats que cal fer o potenciar

		Freqüència	%	% Vàlid	% Acumulat
Casos vàlids	Publicacions	35	16.4	17.3	17.3
	Divulgació i educació ambientals	33	15.5	16.3	33.7
	Projectes propis de la ICHN	22	10.3	10.9	44.6
	Assessorament a les Institucions	21	9.9	10.4	55.0
	Cursos	20	9.4	9.9	64.9
	Seminaris de gestió ambiental	16	7.5	7.9	72.8
	Sessions científiques	15	7.0	7.4	80.2
	Coordinació d'activitats i d'entitats	13	6.1	6.4	86.6
	Sortides naturalistes	12	5.6	5.9	92.6
	Presentació de programes, plans o projectes públics	7	3.3	3.5	96.0
	Altres	6	2.8	3.0	99.0
	premis per a estudiants	2	0.9	1.0	100.0
	Total	202	94.8	100.0	
	No responen		11	5.2	
Total		213	100.0		

(Continua)

Penseu que cal millorar alguna cosa de les publicacions?

	Núm. total de respostes afirmatives	% respecte de la columna	% respecte del total de casos vàlids
Butlletí	38	41.8	65.5
Notícies	23	25.3	39.7
Memòries, treballs i altres publicacions	13	14.3	22.4
Web	17	18.7	29.3
Total	91	100.0	156.9

58 casos vàlids; 155 no contesten

Les sessions científiques de la Institució

European Ecological networks: conceptual framework, design and development

El 27 d'octubre de 1999, el professor Rob Jongman, del Land Use Planning Group, Wageningen Agricultural University, (The Netherlands), va analitzar la utilitat de la implementació de xarxes ecològiques, formades per espais naturals i espais de connexió que els uneixen, en la conservació de la biodiversitat europea. Europa és un continent molt divers des del punt de vista paisatgístic i ecològic, i conté paisatges relativament poc freqüentats i intervinguts, com els boscos boreals, i d'altres que han suportat una interacció secular amb l'home, com és el cas dels mediterranis.

L'establiment de xarxes ecològiques d'àmbit paneuropeu ha de permetre el manteniment dels hàbitats i de les espècies, però també de l'herència cultural del continent que, en part, modela l'estructura del paisatge i determina els organismes que hi viuen.

La conservació de la natura a Europa ha passat per una primera fase de protecció dels llocs més emblemàtics, representatius, ben conservats o amenaçats. La incorporació de conceptes de l'ecologia del paisatge, la teoria de la biogeografia insular i la teoria de les metapoblacions ha permès constatar la necessitat de connectar aquests espais naturals per permetre la viabilitat de

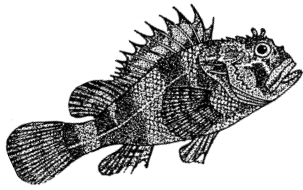
moltes poblacions, i la conservació de la biodiversitat en general, en hàbitats cada cop més fragmentats. En aquest context cal situar la proposta EECNET (European Ecological Network) desenvolupada per l'ECNC (European Center for Nature Conservation), una xarxa paneuropea integrada per àrees protegides (*core areas*), àrees de connexió (*ecological corridors*), àrees d'esmoreïment (*buffer areas*) i àrees de recuperació (*nature development areas*). Aquesta proposta ha estat assumida pels països de la Unió Europea i per altres països en el marc de la Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy. Els països comunitaris basaran llurs xarxes ecològiques en els llocs d'importància comunitària (LIC) proposats en el marc de la xarxa Natura 2000 i connectats amb la delimitació de les àrees adients. Fins al moment, deu països i regions de l'Europa central (Holanda, Dinamarca, Flandes, Txèquia, Escòcia, Eslovàquia, Alemanya, Lituània, Estònia i Suïssa) es troben en fase de disseny i implantació de llurs projectes de xarxes ecològiques, cosa que permet pensar en una propera xarxa ecològica paneuropea que s'estengui de la mar Bàltica a la Mediterrània. ■

- *Considero important i engrescadora la línia encetada els darrers anys, i us animo a seguir endavant.*
- *Faig un bon balanç del funcionament de la ICHN. Enhorabona i endavant! Us proposo potenciar la implicació dels socis i les sòcies... Jo també ho intentaré!*
- *Barcelona queda lluny, i moltes activitats també.*
- *Sovint no es té en compte la gent que viu al Pirineu i que no forma part d'universitats o similars per parlar del «nostre Pirineu», potser ja és hora de rectificar aquestes posicions academicocentristes.*
- *Cal incidir molt més en els àmbits de la planificació urbanística, les comunicacions, els models econòmics, etc., que són els que mouen el desenvolupament. Si no és així, estarem en una situació residual i a la defensiva.*

Aspectes ecològics i evolutius de la diferenciació genètica en plantes: tècniques i exemples

En la sessió del 24 de novembre de 1999, el professor John Thomson va parlar sobre l'estudi de l'estructura espacial dels marcadors genètics, que proporciona una eina per estudiar els canvis evolutius relacionats amb episodis de colonització i aïllament de les espècies vegetals, particularment quan l'aïllament determina patrons de distribució disjunta per a

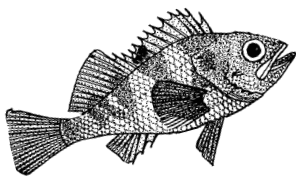
espècies relacionades. La flora mediterrània proporciona molts exemples d'aquests patrons de distribució. Presentà dos exemples de les bases que aporta l'estructura espacial de les poblacions sobre els processos evolutius que resulten de patrons de colonització i aïllament a escala regional i a escala de paisatge. Ambdós s'han estudiat al CEFÉ-CNRS de Montpellier.

Scorpaena porcus

Els peixos de la Mediterrània occidental

El senyor Joan Nadal i Fortià ha fet lliurament a la Institució d'una interessant recopilació d'informació sobre quatre-centes una espècies de peixos gnatostomats de la Mediterrània occidental. Cal recordar que el senyor Joan Nadal ha estat també l'autor dels llibres *Els nostres peixos* (1981) i *Catàleg dels peixos de la Mediterrània* (1994). Qualsevol persona interessada a consultar aquestes fitxes pot fer-ho a la Secretaria de la Institució.

Helicolenus dactylopterus

Diferenciació i especiació al gènere *Cyclamen*

El primer exemple tracta de tres espècies estretament emparentades del gènere *Cyclamen* que ocupen àrees diferents de la Mediterrània: *C. balearicum* (del sud de França i les Balears), *C. repandum* (del sud de França, Itàlia i Grècia) i *C. creticum* (de Creta). Totes tres espècies mostren elevats nivells de variabilitat intrapoblacional, com posa de manifest l'anàlisi electroforètica de diversos isoenzims. Les poblacions franceses de *C. balearicum* mostren el doble de diferenciació genètica que les balears, tot i que les segones ocupen illes diferents. Això s'atribueix a l'impacte de l'home sobre la vegetació forestal del sud de França, que ha reclòs les poblacions de *Cyclamen* a refugis extremament petits. Cal afegir, a més, la major capacitat d'autofecundació de les poblacions balears i els efectes de les glaciacions més accentuats a França. Anàlisis Recents de seqüències de DNA cloroplàstic indiquen que les tres espècies analitzades formen en realitat un grup homogeni dins del gènere *Cyclamen*. Dins de *C. repandum* es poden diferenciar *C. repandum* subesp. *peloponnesiacum*, del sud de Grècia i proper a *C. creticum*, i *C. repandum* subesp. *repandum*, d'Itàlia, Còrsega, Sardenya i Sicília i proper a *C. balearicum*. L'estudi mostra, per tant, que *C. repandum* divergeix cap als extrems de la seva àrea de distribució, amb individus de flors vermelles al centre i de flors blanques (com *C. balearicum* i *C. creticum*) als extrems. D'altra banda, la divergència entre les subespècies de *C. repandum* és més elevada que entre aquestes i les espècies properes geogràficament. Treballs posteriors sobre variabilitat isoenzimàtica

permetran examinar si es produeixen fenòmens d'hibridació amb les espècies properes que poden superposar-se als patrons de diferenciació geogràfica observats.

Diferenciació poblacional i de relació de sexes a *Thymus vulgaris*

Thymus vulgaris és una espècie ginodioica, amb freqüències d'individus femenins elevades (amb una mitjana del 60%) i molt variables (entre 5 i 95%). El control del sexe d'aquesta espècie és el resultat de l'expressió de gens nuclears i citoplasmàtics: els gens citoplasmàtics anul·len la funció masculina, mentre que els nuclears la restitueixen, cosa que comporta l'aparició d'individus hermafrodites. Per tal d'explicar l'elevada freqüència de femelles i la variabilitat local del nombre d'aquestes, s'ha formulat la hipòtesi que, durant el procés de colonització, es pot reduir la diversitat citoplasmàtica, i això pot comportar que no hi hagi els al·lels adequats per restaurar-la. De fet, durant la colonització és quan la freqüència de femelles és més elevada. Resultats obtinguts recentment mitjançant anàlisis RFLP del DNA citoplasmàtic han mostrat que els episodis de colonització van associats a una pèrdua de diversitat citoplasmàtica. La baixa diversitat, fins i tot en poblacions que ocupen àrees petites, permetria la determinació local de l'expressió del sexe, i per tant l'aparició local d'elevades freqüències de femelles. Una comparació entre la variabilitat del DNA citoplasmàtic i la del DNA nuclear indica que aquest darrer mostra nivells de variabilitat deu cops inferiors quant a paisatge, cosa que indica l'elevada dispersió del pol·len respecte de les llavors. ■

Els cursos naturalistes

Amb el començament del Programa 1999-2000 dels Cursos Naturalistes retrobem la secció del NOTÍCIES on els coordinadors fan cinc cèntims de com s'ha desenvolupat cadascun dels cursos. I, alhora, aprofitem aquest escrit per seguir animant els socis a apuntar-se als cursos, així com a donar un cop de mà a la Comissió dels Cursos, que ja ha començat a treballar en el Programa 2000-2001. Els qui estigueu interessats a col·laborar-hi, poseu-vos en contacte amb la Secretaria de la ICHN.

Introducció a l'ecologia microbiana del delta de l'Ebre. Els tapisos microbians

El primer curs del Programa 1999-2000 dels Cursos Naturalistes es va dur a terme els dies 30 i 31 d'octubre, organitzat juntament amb el Parc Natural del Delta de l'Ebre (PNDE) i impartit per Maira Martínez Alonso i Joan Mir, biòlegs que fa més de deu anys que treballen en projectes de recerca relacionats amb l'estudi i el coneixement dels tapisos microbians.

Aquest curs presentà la novetat d'alternar treball de camp amb treball de laboratori i d'aquesta manera permeté una aproximació al coneixement del món microbià i el seu entorn.

El curs començà el dissabte al matí, al Centre d'Educació Ambiental del PNDE a Deltebre, amb l'assistència de tretze participants. D'antuvi s'inicià la sessió teòrica fent una presentació d'aquests ecosistemes i, introduint l'alumnat, de perfils molt diversos (des d'un professor d'universitat fins a una estudiant d'ESO), en el món de l'ecologia dels tapisos microbians. Aquesta presentació inicial va permetre aprendre, d'una banda, què és un tapis microbià i quines característiques fisicoquímiques, biològiques i mineralògiques el defineixen; i d'altra banda, quina distribució presenten aquestes comunitats de microorganismes a diferents escales, tant a escala de tot el planeta, com en l'àmbit de la península Ibèrica i, finalment, a escala del delta de l'Ebre. Tot seguit, es van descriure els diferents components de la comunitat, amb l'ajut de

(Continua)

diapositives de diferents espècies de microorganismes observades, mitjançant diverses tècniques microscòpiques, en els diferents tapissos microbians que es troben al Delta.

Després d'un petit descans, es va fer una descripció de les tècniques que s'utilitzen per estudiar aquests ecosistemes bentònics, començant per les tècniques de mostreig i per les mesures dels paràmetres fisicoquímics que es determinen en un mostreig; seguint per les tècniques d'observació microscòpiques; i acabant per les tècniques, tant clàssiques com de biologia molecular, que permeten estudiar la biodiversitat d'un tapís microbià.

També s'emfasitzà la importància de planificar i dissenyar meticulosament els experiments i preveure exactament les mostres necessàries que s'han de recollir i les tècniques de mostreig més escaients, per tal de minimitzar l'impacte negatiu que té sobre aquests ecosistemes la recollida de mostres. Val a dir que són mètodes agressius o, més ben dit, destructius del sistema; per aquest motiu, cal ser curós a l'hora de fer el mostreig.

A la tarda, els alumnes van sortir a veure on es localitzen els tapissos microbians, i van anar fins a la punta de la Banya, on es va practicar la manera d'agafar les mostres de tapissos microbians per a les anàlisis posteriors al laboratori, i quins paràmetres fisicoquímics es poden valorar *in situ*.

Al capvespre, després de veure una bonica posta de sol des del Trabucador, es van dur les mostres de tapissos microbians al laboratori per processar-les l'endemà, però

ja van començar a treballar amb unes quantes. El primer aprenentatge fou la manipulació de les mostres i el seccionament en gruixos de pocs mil·límetres per extreure'n l'aigua i poder determinar-ne el contingut en el perfil vertical del sediment i, posteriorment, avaluar-ne la distribució.

El diumenge al matí, el dedicaren a processar les mostres al laboratori: en primer lloc, es féu una observació macroscòpica dels diferents tapissos recol·lectats, s'analitzà l'estratificació de les laminacions acolorides i, posteriorment, s'observaren les mostres sota el microscopi per veure els diferents microorganismes que componen la comunitat. Principalment es van poder observar organismes fototròfics. També es feren altres anàlisis al laboratori, com ara la determinació del contingut dels principals pigments fotosintètics en fondària, per tal de correlacionar-los amb les observacions microscòpiques i comprovar-ne l'estratificació.

El curs finalitzà el diumenge ben entrada la tarda, després de processar les dades obtingudes al laboratori, d'interpretar-les i de discutir-les conjuntament s'arribà a la conclusió d'haver conegut uns ecosistemes que sovint passen desapercibuts per a la majoria de la població, i que, per preservar-los, cal conèixer com són, com funcionen, quines dinàmiques presenten i quina importància tenen. ■

Participació ciutadana al PORN del Carrascar de la Font Roja

La Generalitat Valenciana ha iniciat recentment l'elaboració del PORN (Pla d'ordenació dels recursos naturals) del Carrascar de la Font Roja, que inclou la zona d'influència i parc natural del mateix nom, a les comarques de l'Alcoià i el Comtat (termes d'Alcoi i d'Ibi). L'elaboració d'aquest pla presenta la novetat d'una pàgina Internet des de la qual, tothom qui vulgui pot opinar sobre la zona i els treballs que es porten a terme.

Si coneixeu la Font Roja, o us interessen els aspectes de participació en la conservació de la natura no deixeu de fer un tomb per la pàgina: http://www.gva.es/coma/_Planificacion_Gestion_del_Medio/opiniones/opineu_font_roja.htm.

Onzena sessió conjunta d'entomologia

El passat 27 de novembre es va celebrar, a la seu de l'IEC, l'onzena Sessió Conjunta d'Entomologia de la Societat Catalana de Lepidopterologia i de la Institució Catalana d'Història Natural.

Fou inaugurada pel president de la ICHN, Joaquim Maluquer, el qual va glossar la

figura del doctor Francesc Español i Coll, al qual, pel seu traspàs recent, es va dedicar la jornada, de la qual va ser ànima al llarg de vint anys. Es van presentar un total de vint ponències, onze durant el matí i nou a la tarda, repartides en quatre grups de treball, on actuaren de moderadors J. Pujade-Villar, F. Vallhonrat, J. Selfa i J. J. Pérez de

(Continua)

L'Estratègia per a la biodiversitat a Romania

L'experiència de la Institució en la realització de l'Estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica a Catalunya, es va presentar a Romania dins el marc del Programa Tempus, el qual té com a objectius la realització d'activitats formatives i l'intercanvi d'experiències entre els països candidats a accedir a la Unió Europea i els que ja en formen part.

Gregorio. En començar la sessió, es va lliurar als assistents el volum de *Resums de la jornada*. Al migdia es va celebrar un dinar de germanor.

És destacable que la meitat de les ponències presentades són de joves entomòlegs que preparen la seva tesi doctoral, així com l'alt nivell de tots els treballs exposats en els quals, entre altres interessants matèries, es descriuen un gènere nou i set espècies noves per a la

ciència. També es va constatar una gran animació i molt interès en els torns de preguntes.

Cal destacar l'assistència de ponents de les universitats de València i Alacant, la qual cosa desitgem que es repeteixi i s'ampliï en el futur. Esperem que durant l'any 2001 es pugi celebrar la dotzena Sessió Conjunta d'Entomologia, per no trencar la continuïtat de vint-i-tres anys, envejable fita de l'únic congrés dedicat a l'entomologia que s'organitza en el nostre territori. ■

Jornades sobre el Patrimoni Natural al Baix Cinca

El passat 27 de novembre van tenir lloc les Jornades sobre el Patrimoni Natural al Baix Cinca, organitzades per l'Institut d'Estudis del Baix Cinca amb la col·laboració de la Institució. En aquestes jornades es va anunciar la propera aparició del tercer anuari *Cinga* —nom del riu Cinca en llatí—, que enguany recull dotze articles sobre el patrimoni natural del Baix Cinca.

En aquesta sessió es va remarcar que va ser a partir de la celebració del V Seminari de Gestió Ambiental de la Institució, a Mequinensa el novembre de 1998, just ara feia un any, quan es va aconseguir posar en contacte molts dels naturalistes del Baix

Cinca que fins aquell moment desenvolupaven la seva tasca de manera aïllada, la qual cosa ha contribuït a donar un nou impuls a la recerca i la conservació de l'aiguabarreig del Segre i del Cinca.

Els resultats obtinguts durant aquest any no han pogut ser millors: els ajuntaments de Mequinensa, Fraga i la Granja d'Escarp (Segrià) han incrementat el seu interès en la conservació de l'aiguabarreig, es dedica el tercer anuari *Cinga* al medi natural i es programa un cicle de sortides naturalistes dirigides pels mateixos autors dels articles de l'anuari, s'anuncia la creació d'una estació biològica a Mequinensa, etc. ■

Reunions del Consell Directiu

La reunió del Consell Directiu del passat 22 de novembre va ser una de les més llargues i intenses dels darrers mesos per l'elevat nombre i l'interès dels temes que s'hi van tractar.

Un dels primers acords que es van prendre en aquesta reunió va ser convocar l'Assemblea General per a mitjan gener del 2000, en la qual caldrà renovar els càrrecs de president, tesorero i diverses vocalies. També es preveu presentar a l'Assemblea

General un document de síntesi de les idees i propostes que sobre l'activitat i les possibilitats de la Institució s'han anat fent durant el centenari, amb l'objectiu d'orientar la línia a seguir per la Institució durant els propers anys.

Es preveu que, a partir de l'any vinent, es pugui començar a consultar el fons bibliogràfic de la Institució, el qual estarà dipositat a la biblioteca de la Universitat de Girona. Abans de l'estiu ja seran

(Continua)

consultables totes les publicacions que, en règim d'intercanvi, es realitzen amb més de dues centes cinquanta institucions científiques d'arreu del món.

Altres qüestions tractades sobre les activitats de la Institució ja són objecte d'informació més detallada en diversos articles d'aquest mateix NOTÍCIES, i resta solament anunciar que la Institució dona suport a noves iniciatives, com la proposta de constituir una secció d'ornitologia, l'elaboració d'un projecte d'avaluació dels espais naturals protegits de Catalunya, la realització d'un treball multidisciplinari sobre els sistemes naturals d'Alinyà, el suport al Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà per a la realització de les Terceres Jornades sobre el Medi Natural i els Humans a les muntanyes de Prades, etc.

Com a contrapès de les bones notícies, es va insistir novament en un dels pocs temes, potser l'únic, que encara no s'ha aconseguit resoldre: l'insuficient suport administratiu amb què compta la Institució d'ençà dels canvis introduïts fa poc més d'un any a l'IEC. El president s'encarregarà de cercar una solució a aquesta qüestió.

La Delegació del Bages informa que està preparant una exposició sobre el medi natural al Bages i que actualment estan cercant el suport econòmic necessari. També es comenta l'interès mostrat per diversos membres de la Institució a fi d'incrementar les activitats a la Universitat Autònoma de Barcelona. El *Butlletí* número 67 ja està gairebé acabat i es preveu que pugui sortir a final d'any. ■

L'exposició de la Institució: de Vic a Menorca

Amb motiu de la presentació del Seminari de Gestió Ambiental de la Plana de Vic el març de l'any vinent, i dins els actes de la Setmana de la Ciència, l'exposició del centenari de la ICHN va començar el seu itinerari a la Universitat de Vic, del 23 al 26 de novembre passats.

L'acte de presentació del Seminari i de l'exposició va comptar amb la presència de Ricard Torrents, rector de la Universitat de

sostenibilitat» que en aquesta localitat organitza el Fòrum 3r Mil·lenni. En aquesta mostra es volen presentar diferents iniciatives i propostes que contribueixin a generar un debat sobre la sostenibilitat a Menorca.

La Institució també disposa d'una versió informàtica, en PowerPoint, d'aquesta exposició, la qual està disponible, així com la mateixa exposició, per a tothom que estigui

Vic; de David Serrat, director general de Recerca de la Generalitat de Catalunya i expresident de la nostra entitat, i de membres de la ICHN i de la Universitat de Vic, organitzadors del Seminari.

Del 17 de desembre al 4 de gener, l'exposició de la Institució es podrà visitar a l'antiga església de Sant Dídac d'Alaior (Menorca) dins la mostra «Per la

interessat a fer difusió de la història i de les activitats de la nostra entitat.

Des de la ICHN animem els socis a sol·licitar reserves de l'exposició per a jornades, actes o altres activitats on cregueu que valgui la pena exposar-la. El format de l'exposició és compacte, es pot traslladar fàcilment en cotxe i el muntatge es fa en menys de cinc minuts. ■

Sessió conjunta ICHN-SCB. Els sistemes naturals del delta de l'Ebre: què se'n sap?, quin ús se'n pot fer?

El 19 de novembre de 1999, va tenir lloc la sessió conjunta de la Societat Catalana de Biologia i la Institució, enguany dedicada al delta de l'Ebre.

Les presentacions que es van fer dels diversos projectes de recerca, van permetre constatar una vegada més l'elevat interès dels organismes i dels sistemes naturals del delta i també l'alt nivell de la recerca que s'hi està duent a terme.

La taula rodona que sobre la gestió sostenible del delta de l'Ebre tancava aquest acte va servir per constatar, també una vegada més, l'excessiva distància que separa el món de la recerca del de la gestió. Cada cop es coneixen millor els sistemes naturals del Delta, però la gestió d'aquest es regeix massa sovint per paràmetres que ben poc tenen a veure amb els requeriments dels seus sistemes naturals.

La situació actual del Delta no deixa de causar una certa decepció. Decepció per la gestió que se'n fa, perquè és parcial —el Parc Natural abasta solament el seu front litoral—, insuficient i poc sensible a les bases ecològiques que regeixen el seu funcionament, i decepció per no haver aconseguit convèncer des del món de la recerca i de la conservació del tractament tan especial que es mereix el Delta.

La realització d'aquesta jornada, més que tranquil·litzar la consciència de les entitats organitzadores amb la falsa excusa que ja han fet alguna cosa, hauria de servir per esperonar el seu neguit en constatar que s'ha fet molt poc o que les seves propostes són molt poc tingudes en compte.

La ICHN participa en un intercanvi de conservació del territori a Polònia

A la darrera d'octubre, un membre de la Institució va visitar la regió de Zawoja - Babia Góra, al sud de Polònia, a l'extrem nord-oest del massís del Carpats, al costat de la frontera amb Eslovàquia. L'intercanvi era una iniciativa de les ONG Quebec-Labrador Foundation / Atlantic Center for the Environment (EUA) i Fundació del Partenariat Ambiental de Polònia, amb la col·laboració d'entitats locals de Zawoja.

En la línia d'intercanvis anteriors de l'Atlantic Center a l'Europa central, els vuit participants de Canadà, Catalunya, els Estats Units, Polònia i Romania van analitzar, durant una setmana, els reptes de conservació i desenvolupament rural als quals s'enfronta actualment la vall alpina de Zawoja, en contacte constant amb la població local. Entre els participants hi havia tècnics d'espais protegits, consultors ambientals, agents i experts turístics, i representants d'ONG.

Babia Góra és un parc nacional de la xarxa MaB, que engloba la muntanya del mateix nom, a la capçalera de la vall de Zawoja. Darrerament, arran les discrepàncies entre el parc i l'Ajuntament es va convocar un referèndum local contra la declaració d'una zona de pre-parc. Alhora diverses iniciatives de construcció de pistes d'esquí condicionen el futur desenvolupament de la comarca, on el turisme rural i de natura també està arrencant.

Gràcies al programa preparat per les coordinadores i les entitats locals, els contactes dels participants en l'intercanvi van ser exhaustius, i van incloure representants municipals i comarcals, personal del parc nacional, agents econòmics, petits hotelers, escoles locals, entitats (excursionistes, esbarts, protecció civil, etc.), i batlles de la vessant Eslovaca de Babia Gora.

A partir d'aquests contactes l'anàlisi dels reptes actuals va ser compartit entre els participants i els agents locals. La presència del grup també va facilitar converses fluides entre les persones de la zona en reunions i àpats més distesos. Aquestes reunions van permetre que els representants de diferents grups d'interès de Zawoja tinguessin l'oportunitat de trobar-se per primera vegada. Així es podien convèncer que no estan sols amb les seves idees, voluntats i intencions, sinó que a la regió hi ha altres persones que pensen de manera semblant, de manera que és molt més fàcil implementar les idees conjuntament.

El darrer dia de l'intercanvi, després de dos dies de sessions de treball de grup, els participants vam presentar les nostres conclusions en un informe escrit i oral, centrat en oferir mecanismes per què la població local de Zawoja - Babia Gora pugui decidir quines opcions de desenvolupament futur són més interessants per ells i el seu territori.

Ara, la Fundació del Partenariat prepara l'edició definitiva de l'informe per seguir impulsant el diàleg en l'àmbit local, amb el convenciment que la zona de Zawoja serà un exemple de bones pràctiques per al desenvolupament sostenible d'altres regions i països dels Carpats, unes de les muntanyes amb més valor natural d'Europa. Alhora, el QLF/Atlantic Center segueix preparant nous intercanvis similars per l'any vinent que dinamitzin altres regions de Centreuropa.

Des de la ICHN felicitem als organitzadors d'aquesta interessant iniciativa i prenem nota d'aquesta mena de processos participatius en la presa de decisions per a la conservació de la natura, encara molt incipients a casa nostra. Si esteu interessats en conèixer aquesta experiència en detall demaneu més informació a la Secretaria de la ICHN. ■

Objectius i propostes d'actuació per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica de Catalunya

Com a resultat final de l'Estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica, s'ha elaborat un document d'objectius i propostes d'actuació.

Recentment, aquest document ha estat presentat a les diferents seccions de l'IEC que, d'alguna manera, estan relacionades amb la diversitat biològica: Secció de Ciències Biològiques, Secció de Filosofia i Ciències Socials i Secció de Ciències i Tecnologia.

Atès que l'informe de les seccions ha estat favorable, es preveu presentar al Govern l'exhaustiu conjunt de propostes contingudes en aquest document, se li donarà difusió pública i es presentarà també a les entitats i institucions representatives dels diferents sectors socials relacionats amb la diversitat biològica.

A la pàgina web de la Institució <http://www.iec.es/ichn> ja es pot consultar el resum dels diferents capítols de la diagnosi. Properament s'hi podrà consultar aquest nou document d'objectius i propostes.

Acampada Cop-al-TAV

Del 4 al 8 de desembre de 1999 hi va haver, a l'ermita de Sant Josep de Montblanc, l'Acampada organitzada per la Plataforma per a una Alternativa al Tren d'Alta Velocitat. Els participants en l'acampada provenien del País Basc, Navarra, València, Lleida, Barcelona i, sobretot, de Tarragona. Entre els diversos actes que s'hi dugueren a terme, es comenten només aquells que van generar més interès.

Taula rodona sobre el TAV

El dia 5 de desembre, a la Biblioteca del Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà, es va fer un debat sobre el tren d'alta velocitat. Cal destacar la nombrosa participació, ja que el local va quedar petit per acollir tota la gent que s'hi va aplegar.

Es va presentar el Manifest de Poblet, molt resumidament, el qual compta amb el suport de dinou alcaldes de les comarques de la demarcació de Tarragona, i mostra el rebuig contra el tren d'alta velocitat. Aquest manifest recull la preocupació per la preservació del territori, qüestiona aquest model de futur i demana un major equilibri territorial.

Xerrada: anàlisi de les futures infraestructures al camp de Tarragona

El dia 6 de desembre, a la Sala d'Actes del Museu-Arxiu de Montblanc, va tenir lloc una xerrada sobre les Infraestructures Futures al Camp de Tarragona, a cura de Jordi Blai, professor de la Universitat Rovira i Virgili i Jordi Vadell, del GEPEC.

Entre altres infraestructures, es preveu la construcció del TAV, l'Autovia Tarragona-Montblanc, la millora de la C-240, el cinturó de Tarragona, etc. Tot un entramat

d'infraestructures amb importants repercussions sobre el territori, i això sense disposar d'un Pla d'Infraestructures que les reguli.

Aquestes noves vies de comunicació no resolen les mancances reals dels pobles ni tenen en compte el seu futur. Tampoc tenen en compte el respecte al medi, generen barreres per la població, obstrueixen els corredors ecològics i tenen un notable impacte visual. Lamentablement, sembla que l'adequació ambiental d'aquests projectes només es faci quan hi ha una certa pressió social.

Xerrada: Problemàtica de les centrals eòliques

El dia 7 de desembre, a la Sala d'Actes del Museu-Arxiu, va tenir lloc una xerrada sobre la problemàtica de les centrals eòliques a cura d'Eduardo Soler del GEPEC. La Sala d'Actes tornà a omplir-se de gom a gom en aquest acte.

A les comarques de Tarragona hi ha centrals que s'han ubicat amb cura i amb efectes correctors sobre el seu impacte paisatgístic, tal com la central de Colladetes, n'hi ha d'altres, però, que no han respectat el seu entorn ni els valors faunístics i florístics d'aquestes serres, com a exemple es pot citar el de les àguiles cuabarrada, que tenen la màxima protecció a les serres del Pradell i de l'Argentera.

En aquests moments hi ha 75 projectes de centrals eòliques a Tarragona i això significa que totes les carenes de les muntanyes tenen projectada alguna central. Actualment sembla que només prevalgui el criteri de rendiment econòmic i que l'ordenació del territori només depengui de les empreses. ■

Avís

L'adreça d'Internet de la ICHN ha canviat. Des d'ara heu d'adreçar-vos a:
<http://www.iec.es/ichn>

Recull de legislació

Administració

Decret 297/1999, del 26 de novembre, de creació i reorganització de departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya (DOGC núm. 3025, del 29 de novembre de 1999).

Resolució del 18 de novembre de 1999, de nomenament del senyor Francesc Camino i Germà com a delegat territorial de Lleida i del senyor Josep Bou i Tomàs com a delegat territorial de Girona del Departament de Medi Ambient (DOGC núm. 3030, del 7 de desembre de 1999).

Aigües

Llei de modificació de la Llei 29/1985, del 2 d'agost, d'aigües (BOE núm. 171-15, de l'1 de desembre de 1999).

Caça i pesca

Ordre del 15 d'octubre de 1999, per la qual es declara refugi de fauna salvatge la finca Can Cases, als termes municipals de Castellgalí i Sant Vicenç de Castellet (DOGC núm. 3005, del 29 d'octubre de 1999).

Ordre del 21 d'octubre de 1999, per la qual es prohibeix temporalment la pesca d'encerclament (DOGC núm. 3005, de 29 d'octubre de 1999).

(Continua)

Cursos naturalistes

29 i 30 de gener de 2000
Natura i ordinadors. Aplicació dels sistemes d'informació geogràfica a la gestió d'àrees protegides, impartit per **Arnald Marcer i Carles Dalmases**, del Centre de Recerca i Aplicacions Forestals (CREAF).

12 i 13 de febrer de 2000
El seguiment de rastres a la neu, impartit per **Jordi García Petit**, director del Parc Natural del Cadí-Moixerò.

26 i 27 de febrer de 2000
Com ordenem el territori? Planejament urbanístic i conservació, impartit per **Jordi Falgarona**, del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa.

11 i 12 de març de 2000
Geologia del Berguedà. alteració i restauració del medi físic, impartit per **Roger Mata**, del Departament d'Enginyeria Minera i Recursos Naturals (EUPM,UPC) i **Juli Rubio**, de l'Associació per la Promoció, Divulgació i Estudi de la Geologia.

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 932 701 652
Fax 932 701 180

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B-39829-1995

Resolució del 9 de novembre de 1999, de modificació de la descripció dels límits que estableix la resolució del 4 de novembre de 1983, per la qual s'aprova la incorporació a la reserva nacional de caça del Cadí de terrenys del terme municipal de la Coma i la Pedra (DOGC núm. 3024, de 265 de novembre de 1999).

Costes

Anunci d'informació pública sobre la sol·licitud de concessió administrativa per a la instal·lació d'un escull artificial davant de les costes de Salou fins a les de l'Ametlla de Mar (DOGC núm. 3026, del 30 de novembre de 1999).

Delta del Llobregat

Decret 275/1999, del 13 d'octubre, de modificació del decret 226/1987, del 9 de juny, de declaració de les reserves naturals parcials del delta del Llobregat de la Ricarda-Ca l'Arana i el Remolar-Filipines (DOGC núm. 3005, de 29 d'octubre de 1999).

Correcció d'errades al Decret 275/1999, del 13 d'octubre, de modificació del decret 226/1987, del 9 de juny, de declaració de les reserves naturals parcials del delta del Llobregat de la Ricarda-Ca l'Arana i el Remolar-Filipines (DOGC núm. 3005, pàg. 13925, del 29.10.1999). (DOGC núm. 3023, del 25 de novembre de 1999).

Resolució del 27 d'octubre de 1999, per la qual es publica el Conveni d'encàrrec de gestió entre el Ministeri de Medi Ambient i el Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya per a l'execució de les expropiacions de béns i drets afectats pel desviament del Llobregat amb mesures correctores d'impacte ambiental (DOGC núm. 3009, de 5 de novembre de 1999).

Espais naturals protegits

Decret 276/1999, del 13 d'octubre, de modificació del decret 82/1994, del 22 de febrer, pel qual s'aprova el Pla especial de la zona Volcànica de la Garrotxa (DOGC núm. 3002, del 26 d'octubre de 1999).

Resolució del 30 de setembre de 1999, per la qual es fa públic l'Acord del Govern de la generalitat del 31 d'agost de 1999, pel qual s'aprova definitivament el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del paratge natural d'interès nacional massís del Pedraforca (DOGC núm. 3020, del 22 de novembre de 1999). ■

Agenda

Sessions científiques

Dimecres 19 de gener de 2000, a les set del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. **Metapoblacions vegetals**, per **Miquel Riba**, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF). Universitat Autònoma de Barcelona.

Dimecres 16 de febrer de 2000, a les 7 del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. **Diversitat microbiana: conceptes i tècniques d'estudi**, per **Carles Pedrós-Alió**, Departament de Biologia Marina i Oceanografia, Institut de Ciències del Mar (CSIC).

Assemblea General Ordinària

Dijous 20 de gener de 1999, a les set del vespre, a la Reial Acadèmia de Medicina (davant de l'IEC).

Recordeu

Horari d'atenció als socis de la ICHN

Dilluns, dimecres i divendres, de 9 h a 14 h
Dimarts i dijous, de 16 h a 20 h
Adreça electrònica: ichn@iec.es
Adreça d'Internet: <http://www.iec.es/ichn>

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Guillem Chacón, Josep Germain, Jordi Llorens, Joan Mir, Brent Mitchell, Jordi Pietx, Joan Pino, Amador Viñolas i Dominika Zareba.